

Judikatura k odvolání

K § 201

Účastníkovi přísluší podat odvolání i v případech, bylo-li mu přisouzeno více než se domáhal, aniž šlo o případ, kdy soud nebyl vázán návrhem. **(NS 22 Cdo 2637/2003, č. 2633/2004 – Soubor)**

Dlužník povinného není oprávněn podat odvolání proti rozhodnutí, jímž byl nařízen výkon rozhodnutí přikázáním peněžité pohledávky. **(NS 20 Cdo 2186/2001, č. 1577/2003 - Soubor)**

K podání odvolání je oprávněn pouze ten účastník řízení, jemuž byla rozhodnutím soudu prvního stupně způsobena újma, jež přímo vyplývá z posouzení práv a povinností účastníků řízení; podstatné je zde porovnání výsledku sporu s nárokem uplatněným žalobcem v žalobě, nikoli subjektivní přesvědčení účastníka řízení o důsledcích, vyplývajících pro něho z rozhodnutí soudu prvního stupně. **(NS 26 Cdo 1760/2001, č. 936/2002- Soubor)**

Funkčně příslušný k rozhodnutí o zastavení řízení o „odvolání“ proti rozhodnutí odvolacího soudu, je Nejvyšší soud České republiky. **(NS 22 Cdo 599/2004, č. 2635/2004 – Soubor)**

K § 202

Usnesení, jímž bylo rozhodnuto o návrhu na přerušování řízení, není usnesením, jímž se upravuje vedení řízení. **(NS 29 Odo 837/2001, č. 1803/2003 – Soubor)**

Odvolání proti usnesení, obsahujícímu výzvu směřující k opatření podkladů pro rozhodnutí o žádosti o ustanovení zástupce, není přípustné. **(NS 30 Cdo 667/2002, č. 1260/2002 – Soubor)**

1. Při splnění ostatních předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání se omezuje právní posouzení věci soudem prvního stupně v zásadě jen na to, zda by vydáním rozsudku nedošlo ke vzniku, změně nebo zrušení právního poměru mezi účastníky a na závěr, že nejde o věc, v níž nelze uzavřít nebo schválit smír. Právní posouzení tkví i v úvaze, zda na základě žalobních tvrzení, která se pro zmeškání žalovaného stala nespornými, lze výrokem rozsudku přiznat právě to plnění, kterého se žalobce v žalobě domáhá.

Základem pro vydání rozsudku pro zmeškání mohou být jen taková žalobní tvrzení, která vedou k závěru, že podle nich lze výrokem rozsudku přiznat právě to plnění, kterého se žalobce v žalobě domáhá. Neúplná tvrzení, z nichž takový závěr odvodit nelze, nebo tvrzení, která jsou s žalobním návrhem v rozporu, neumožňují vyhovět návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání.

2. Rozsudkem pro zmeškání může být rozhodnuto bez ohledu na to, zda k žalobním tvrzením účastníci předložili či označili důkazy a jaký byl obsah nabízených důkazů, přičemž charakter rozsudku pro zmeškání vylučuje hodnocení důkazů. Odvolání proti rozsudku pro zmeškání nemůže být založeno na zpochybnění skutkového stavu plynoucího z nesporných žalobních tvrzení ve smyslu § 153b odst. 1 o. s. ř. **(NS 20 Cdo 1574/99, č. 424/2001- Soubor)**

Odvolací soud se v řízení o odvolání proti rozsudku pro zmeškání zabývá otázkou, zda byly splněny předpoklady pro jeho vydání, i když nedostatek těchto předpokladů není odvolatelem namítán. Z úřední povinnosti proto zkoumá i to, zda žaloba je vůbec způsobilá k projednání a

rozhodnutí a zda je ve věci dána pravomoc soudu. **(NS 20 Cdo 2498/99, č. 218/2001 – Soubor)**

Proti opravnému usnesení, jímž se ve smyslu § 164 o. s. ř opravuje výrok rozhodnutí, je odvolání přípustné, i když zákon proti opravovanému rozhodnutí odvolání nepřipouští. **(R 5/2003)**

K § 204

Vyznačení doložky právní moci na doručovaném nepravomocném rozhodnutí soudu prvního stupně má stejné účinky jako nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné (§ 204 odst. 2 o. s. ř.). **(R 29/98)**

Jestliže poučení o odvolání neobsahuje údaj o tom, u kterého soudu má být odvolání podáno, lze podat odvolání do tří měsíců od doručení rozhodnutí (§ 204 odst. 2, věta druhá, o. s. ř.). **(R 37/98):**

Jestliže z obsahu spisu nevyplývalo, proč soud prvního stupně - ač zásilka nebyla vrácena jako nedoručitelná s odůvodněním, že účastník nemá na uvedené adrese bydliště, případně že se na této adrese nezdržuje - rozsudek doručil znovu, nemůže odvolací soud bez dalšího šetření uzavřít, že již první doručení založilo účinky doručení řádného. **(R 39/2001)**

Jestliže soud prvního stupně dá svým postupem najevo, že s prvním doručením písemnosti počátek běhu lhůty k podání odvolání nespojuje a že podaný opravný prostředek pokládá za včasný, nemůže odvolací soud bez dalšího šetření uzavřít, že opakované doručení bylo nadbytečné, a že již první doručení založilo účinky řádného doručení.

(NS 33 Odo 326/2001, č. 1522/2003 – Soubor)

Lhůta k podání odvolání běží znovu od doručení opravného usnesení (§ 204 odst. 1, věta druhá, o. s. ř. - od 1. 1. 2001 od právní moci opravného usnesení) jen tehdy, směřuje-li odvolání právě jen proti výroku usnesením podle § 164 o.s.ř. opravenému, případně proti výroku, který je na opraveném výroku závislý. **(R 31/2001)**

Opravné usnesení musí obsahovat nejen poučení o možnosti podat odvolání proti tomuto usnesení, nýbrž i poučení o možnosti podat v příslušné lhůtě odvolání proti opravenému (výroku) rozhodnutí. **(NS 29 Odo 822/2001, č. 1346/2003- Soubor)**

Pokud bylo rozhodnutí ve věci doručeno zástupci účastníka s plnou mocí pro celé řízení, je doručení rozhodnutí zastoupenému účastníkovi z hlediska běhu lhůty k odvolání irelevantní. **(NS 33 Odo 292/2001, č. 714/2001 - Soubor)**

Doručení rozhodnutí jen účastníku, který je zastoupen zástupcem s plnou mocí pro celé řízení nevyvolává účinky doručení; takovým doručením nepočíná ani běh lhůty k odvolání. **(NS 25 Cdo 437/2002, č. 1158/2002 – Soubor)**

Skutečnost, že včas podané odvolání nebylo založeno do spisu a předloženo odvolacímu soudu, nemá na jeho právní účinky vliv. **(NS 22 Cdo 174/2001, č. 211/2001 – Soubor)**

Soudní exekutor podle zákona č. 120/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů není orgánem, u kterého lze podat odvolání proti usnesení o nařízení exekuce, ani orgánem, který má povinnost takové podání doručit soudu ve smyslu § 57 odst. 3 o. s. ř. **(R 76/2005)**

K § 205

k odst. 1

K zastavení řízení (nyní k odmítnutí odvolání) u odvolacího soudu pro nesplnění výzvy k odstranění vad odvolání přikročí soud jen tehdy, jde-li o vady, které brání věcnému vyřízení odvolání, tedy jestliže účastníky podané odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně svou neúplností nebo nesprávností neumožňuje v řízení pokračovat. **(R 37/1980)**

Pro vady odvolání, na které soud odvolatele neupozornil nebo pro které mu nepodal konkrétní poučení o způsobu jejich odstranění, odvolací řízení zastavit (nyní odmítnout odvolání) nelze. Maří-li odvolatel řádný průběh odvolacího řízení tím, že odvolání řádně nedoplní (neodůvodní je), lze takový postup - vzniknou-li v jeho důsledku ostatním účastníkům zvýšené náklady (např. tím, že odvolací argumenty přednese odvolatel ústně až u odvolacího jednání, které bude následně odročeno proto, aby druhá strana sporu měla možnost na odvolací námitky v přiměřeném časovém rámci reagovat) - postihnout rozhodnutím ve smyslu § 147 odst. 1 o. s. ř., nikoli zastavením odvolacího řízení (nyní odmítnutím odvolání) **(R 47/2000)**

Při úvaze, zda v odvolacím řízení lze pokračovat, má význam i okolnost, že jde o odvolání ve věci, v níž lze řízení zahájit i bez návrhu. **(SoJ 106/1998)**

Jestliže účastník podal odvolání proti rozhodnutí s jediným výrokem o věci samé, pak - jde-li o nárok na nedělitelné plnění a je-li z obsahu odvolání zřejmé, že jím není napaden pouze výrok o nákladech řízení - bylo rozhodnutí napadeno v plném rozsahu. V takovém případě nelze odvolací řízení zastavit /nyní odmítnout odvolání/ (§ 43 odst. 2 o. s. ř.) ani tehdy, jestliže účastník nevyhověl výzvě k doplnění odvolání. **(SoJ 127/99)**

Výroky rozsudku, jímž soud jednak určuje, že dříve uložená povinnost k vyklizení bytu není vázána na zajištění náhradního bytu ani náhradního ubytování a jednak žalovanému ukládá, aby (oproti původnímu pravomocnému rozsudku) byt vyklidil a vyklizený předal žalobci do patnácti dnů od právní moci rozsudku, nemohou samostatně nabýt právní moci. Je-li z odvolání proti takovému rozhodnutí zřejmé, že jím není napaden pouze výrok o nákladech řízení, pak platí, že rozsudek byl odvoláním napaden v plném rozsahu. **(SoJ 80/2001)**

Nedostatek podpisu lze zhojit i podepsaným doplněním odvolání, jestliže je souvislost s dřívějším nepodepsaným nepochybná, a jestliže se jím sleduje, aby vada původního podání byla odstraněna. **(SoJ 84/2002)**

Obsahuje-li rozhodnutí více výroků, které jsou způsobitelné samostatně nabýt právní moci, musí být v odvolání uvedeno, proti kterým výrokům směřuje, a to tak, aby bylo zřejmé, které z výroků mají být podle odvolatele z přezkumné činnosti odvolacího soudu vyloučeny. Jestliže bylo některým z výroků napadeného rozhodnutí soudu prvního stupně rozhodnuto o dělitelném plnění (zpravidla o zaplacení peněžité částky), musí z odvolání vyplývat, v jaké části je tento výrok napaden. **(NS 20 Cdo 1773/2000)**

Neúplnost vylíčení skutkových tvrzení a neoznačení důkazů, na kterých staví žalovaný svou procesní obranu, nemůže být důvodem pro zastavení odvolacího řízení, neboť souvisí s otázkou povinnosti tvrzení (§ 101 odst. 1 o.s.ř.) a povinností důkazní (§ 120 odst. 1 o.s.ř.); v konečném důsledku se nesplnění těchto povinností žalovaným odrazí na jeho procesním úspěchu v odvolacím řízení. **(NS 33 Odo 1619/2005)**

k odst. 2

Jestliže soud při rozhodování o dalším nájmu bytu podle ustanovení § 705 odst. 3 o. z. z předem neomezeného okruhu okolností vymezí v konkrétní věci ta hlediska, jež považuje za podstatná, vyloží, kterým hlediskům dal přednost a proč, pak námitka, že soud do svých úvah některá z hledisek pro věc významných nezahrnul, případně, že nesprávně zhodnotil význam hledisek ve věci zkoumaných, je kritikou nesprávného právního posouzení věci, nikoli nedostatečnosti (nepodloženosti) skutkových závěrů. **(R 27/1999)**

Jestliže soud podřadí skutkové části právní normy jen některé z právně významných skutečností a ostatní pomine, jde o nesprávné právní posouzení věci. **(R 57/1999)**

Právní posouzení věci odvolacím soudem není nesprávné, jestliže tento soud neposoudil uplatněný nárok z hlediska § 3 odst. 1 obč. zák. za situace, kdy účastník netvrdil tomu odpovídající skutečnosti a tyto skutečnosti ani jinak nevyšly v řízení najevo. **(SoJ 152/1998)**

O vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, se při zjišťování skutkového stavu věci jedná například tehdy, jestliže v rozporu s ustanovením § 120 o. s. ř. nebyly vůbec zjišťovány okolnosti rozhodné pro posouzení věci, přestože byly tvrzeny a k jejich prokázání byly nabízeny důkazy, nebo jestliže okolnosti rozhodné pro posouzení věci sice nebyly tvrzeny, ale měly být zjišťovány jako skutkový podklad pro posouzení skutečnosti, již je soud povinen se zabývat z úřední povinnosti. **(NS 21 Cdo 870/2002)**

Zamítne-li soud žalobu proto, že účastník neunesl za řízení břemeno tvrzení nebo důkazní břemeno, aniž by mu poskytl řádné poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(SoJ 59/2003)**

Nebylo-li účastníku poskytnuto poučení ve smyslu ustanovení § 118a o. s. ř., ač se tak mělo z objektivního hlediska stát, je řízení před soudem prvního stupně postiženo vadou. To platí i tehdy, měla-li absence takového poučení původ v jiném právním posouzení věci. **(SoJ 209/2003)**

K § 205a

Odvolatel, který nebyl poučen podle § 119a o. s. ř., protože se k jednání bez omluvy nedostavil (§ 101 o. s. ř.), nemůže v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy ve smyslu § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř. **(R 61/2002)**

O důkaz, který nebyl uplatněn před soudem prvního stupně, nejde ve smyslu ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. tehdy, jestliže účastník za řízení před soudem prvního stupně navrhl provedení tohoto důkazu, i když soud prvního stupně důkaz, který byl potřebný ke zjištění skutkového stavu věci, neprovedl jen proto, že účastník později soudu sdělil, že na svém návrhu na provedení důkazu "netrvá", nebo mu dal jinak najevo svůj názor, že důkaz nemá být proveden. **(R 58/2003)**

Při posuzování důvodnosti námitky promlčení vznesené až v odvolacím řízení se nepřihlíží k nepřipustně uplatněným novým skutečnostem a důkazům (§ 205a, § 211a o. s. ř.). Námitku promlčení vznesenou dlužníkem (povinnou osobou) však za uplatnění skutečností ve smyslu § 119a, 205a a 211a o.s.ř. považovat nelze. **(R 45/2004)**

K novým skutečnostem přihlédně odvolací soud v řízení ve věci výkonu rozhodnutí nebo exekuce jen tehdy, byly-li v odvolacím řízení uplatněny (§ 212a odst. 3, § 254 odst. 4 o. s. ř.). **(NS 20 Cdo 2207/2004, č. 3350/2006 – Soubor)**

Přezkoumává-li odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně v systému tzv. neúplné apelace, uplatní se procesní nástupnictví, jen jestliže právní skutečnost, z níž je dovozován přechod práva nebo povinnosti, nastala po rozhodnutí soudu prvního stupně, nebo nastala sice za řízení před soudem prvního stupně, avšak jen za předpokladu, že k uplatnění procesního nástupnictví není potřebné v odvolacím řízení uvádět nové skutečnosti, popřípadě důkazy nebo jsou-li tyto nové skutečnosti a důkazy způsobily odvolacím důvodem podle ustanovení § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř. **(NS 29 Odo 301/2005 č. 3574/2006 – Soubor)**

Nejde o zpochybnění věrohodnosti důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně [§ 205a odst. 1 písm. c) o. s. ř.], jestliže pomocí skutečností a důkazů, které účastník nově uplatnil v odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně nebo za odvolacího řízení, má být skutkový stav věci zjištěn jinak, než jak ho zjistil soud prvního stupně na základě jím provedeného hodnocení důkazů. Skutečnosti a důkazy, o nichž se účastník dozvěděl až po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně a které nastaly (vznikly) před vyhlášením (vydáním) rozhodnutí soudu prvního stupně, nelze uplatnit v odvolání nebo za odvolacího řízení, ale pouze žalobou na obnovu řízení. **(SoJ 175/2003)**

Rozhodne-li soud ve věci samé bez nařízení jednání podle § 115a o. s. ř., řídí se v odvolacím řízení projednání věci systémem neúplné apelace. **(SoJ 50/ 2004)**

Důkaz listinou, který účastník řízení nenabídl soudu proto, že se mu nedostalo poučení podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř., není ve smyslu ustanovení § 205a odst. 1 písm. b) o. s. ř. důkazem, jimž má být prokázáno, že v řízení došlo k vadě, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí soudu ve věci. **(NS 29 Odo 377/2004)**

Námitku promlčení lze vznést kdykoli v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení, tedy i v odvolacím řízení, přičemž námitku promlčení uplatněnou až v odvolacím řízení nelze považovat za novou skutečnost ve smyslu ustanovení § 205a o. s. ř., neboť nemá charakter skutkového tvrzení, nýbrž jde o námitku, která má hmotněprávní důsledky. Při posuzování námitky promlčení vznesené až v odvolacím řízení však nelze přihlížet k novým skutečnostem a důkazům, které nelze v odvolacím řízení přípustně uplatnit s ohledem na zásadu „neúplné apelace“. **(NS 33 Odo 631/2004)**

V řízení o dědictví se odvolání projednávají v systému úplné apelace; rozhodnutí soudu prvního stupně lze přezkoumat i na základě těch skutečností a důkazů, které v řízení před soudem prvního stupně uplatněny nebyly. I v průběhu odvolacího řízení může účastník změnit tvrzení o rozhodných skutečnostech. **(NS 30 Cdo 2043/2005)**

K § 205b

Podá-li žalovaný pouze návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání z omluvitelného důvodu, aniž by v zákonem stanovené lhůtě podal současně odvolání, nemá již možnost v rámci

opravných prostředků (odvolání, dovolání) proti usnesení, jímž byl zamítnut návrh dle § 153b odst. 4 o. s. ř., zpochybnit existenci předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání (§ 153b odst. 1 o. s. ř.). **(SoJ 2/1997)**

Předpoklady, za kterých může soud vydat rozsudek pro zmeškání (§ 153b odst. 1 o. s. ř.), musí být splněny v době prvního jednání, které bylo ve věci nařízeno. Správnost závěru soudu prvního stupně, že tyto předpoklady jsou splněny, se váže výlučně k tomuto okamžiku. Ani odvolací soud nemůže přihlídnout k okolnostem, jež nebyly známy v době, kdy soud prvního stupně rozsudkem pro zmeškání rozhodl. **(SoJ 93/1997)**

Odkáže-li soud v této souvislosti též na konkrétní právní normu, případně na příslušný právní institut, samo o sobě to - je-li odkaz nesprávný - vliv na správnost právního posouzení věci z hlediska možnosti odvolacího soudu zrušit rozsudek pro zmeškání pro nesprávné právní posouzení věci" nemá. **(SoJ 44/2000)**

Obranou proti závěru, že jsou splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání a že soud může ve smyslu § 153b odst. 1 o. s. ř. mítí skutková tvrzení obsažená v žalobě za nesporná (bez zřetele k tomu, jaký byl skutkový stav věci jinak zásadně zjistitelný dokazováním), je odvolání proti rozsudku pro zmeškání (§ 202 odst. 1 o. s. ř.). **(SoJ 45/2000)**

Jestliže se žalovaný před vydáním rozsudku pro zmeškání nedovolal promlčení (§ 100 odst. 1 obč. zák.), pak přiznání promlčeného práva rozsudkem pro zmeškání neznamená, že rozsudek spočívá na nesprávném posouzení věci (§ 202 odst. 1 o. s. ř.). **(SoJ 80/2000)**

Odvolání proti rozsudku pro zmeškání založené na zpochybnění skutkového stavu plynoucího ze žalobních tvrzení (§ 153b odst. 1) nemůže být úspěšné. **(SoJ 111/2001)**

V řízení o odvolání proti rozsudku pro zmeškání odvolací soud nemůže zkoumat, zda lze rozsudek pro zmeškání zrušit z důvodů uvedených v § 153b odst. 4 o. s. ř. **(SoJ 122/2001)**

Odvolání proti rozsudku pro zmeškání (§ 153b o. s. ř.) nemůže uspět na základě argumentu, že vydání rozsudku pro zmeškání je v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 3 odst. 1 obč. zák. **(NS 26 Cdo 669/2003)**

K § 206

k odst. 1

Suspenzivní účinek odvolání nastává jen tehdy, bylo-li odvolání podáno k tomu oprávněnou osobou a v zákonem stanovené lhůtě. **(R 47/1970)**

Nepodala-li v řízení o určení výživného manželky navrhovatelka odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž uložil odpůrci platit jí výživné ve stanovené výši, nemůže odvolací soud, který rozhoduje o odvolání odpůrce domáhajícího se změny rozsudku soudu prvního stupně a zamítnutí návrhu, stanovit ani v případě zjištěné změny poměrů na straně odpůrce vyšší výživné. **(R 28/1977)**

Odkladný účinek odvolání podaného jedním z více podílových spoluvlastníků, i když se jím domáhá přezkoumání jen určité části výroku rozsudku, se vždy vztahuje na celý výrok, kterým bylo zrušeno a vypořádáno podílové spoluvlastnictví. **(Sborník IV. NS 3 Cz 36/80, s. 767)**

Suspenzivní účinek odvolání (§ 206 odst. 1 o. s. ř.) nastává i tehdy, je-li následně odvolací řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku z odvolání (§ 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů). **(NS 32 Odo 877/2003, SoJ 25/2004)**

k odst. 2

a) rozsah napadení

Obsahuje-li rozhodnutí více výroků, které jsou způsobilé samostatně nabýt právní moci, musí být v odvolání uvedeno, proto kterým výrokům směřuje, a to tak, aby bylo zřejmé, které z výroků mají být podle odvolatele z přezkumné činnosti odvolacího soudu vyloučeny. Jestliže bylo některým z výroků napadeného rozhodnutí soudu prvního stupně rozhodnuto o dělitelném plnění (zpravidla o zaplacení peněžité částky), musí z odvolání vyplývat, v jaké části je tento výrok napaden. **(NS 20 Cdo 1773/2000)**

2. Je-li v rozhodnutí soudu prvního stupně více výroků způsobilých samostatně nabýt právní moci, musí být v odvolání uvedeno, proti kterým výrokům směřuje. Obsahuje-li napadené rozhodnutí výrok o dělitelném plnění, musí z odvolání též vyplývat, v jaké části je tento výrok napaden.

Výroky rozsudku určující, že dříve uložená povinnost k vyklizení bytu není vázána na zajištění bytové náhrady a že účastník je povinen byt vyklidit a vyklizený předat v soudem stanovené lhůtě (bez vázanosti na zajištění bytové náhrady), nemohou samostatně nabýt právní moci. **(NS 20 Cdo 339/99, C 126 – Soubor)**

b) právo se samostatným skutkovým základem

Je-li v návrhu na zahájení řízení vedle zaplacení ceny díla požadována také úhrada smluvní pokuty, jde o dva nároky se samostatným skutkovým základem. Pro neodstranění vad podání lze zastavit řízení jen o tom ze samostatných nároků, jehož se vada, bránící dalšímu pokračování v řízení, týká. **(R 5/1998)**

c) procesní společenství

Zásada, podle které u nároku vycházejícího ze stejného skutkového základu přezkoumá odvolací soud rozsudek napadený odvoláním jen některého ze žalovaných v plném rozsahu, se uplatní, jen bylo-li i o nárocích dalších žalovaných rozhodnuto věcně. **(NS 20 Cdo 1753/98, SoJ 17/2000)**

K dovolání není legitimován ten účastník řízení, jemuž sice byla rozhodnutím odvolacího soudu způsobena újma na jeho právech, avšak nelze ji odstranit zrušením napadeného rozhodnutí. Dovolání proto nemůže podat účastník, jehož odvolání bylo v rozporu se zákonem odmítnuto, jestliže odvolací soud postupem podle ustanovení § 206 odst. 2 a § 212 odst. 1 o. s. ř. rozhodnutí soudu prvního stupně i ve vztahu k tomuto účastníku řízení přezkoumal a o věci i vůči tomuto účastníku rozhodl. **(R 39/2000)**

d) určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky

Z povahy řízení o návrhu na zrušení podílového spoluvlastnictví vyplývá, že předmět řízení není v odvolacím řízení dělitelný. Rozhodnutí odvolacího soudu se vztahuje vždy na celý výrok ve věci a žádná jeho část nenabývá odděleně právní moci (§ 206 odst. 2 o. s. ř.). Proto odvolací soud musí z podnětu podaného odvolání přezkoumat vždy celý výrok ve věci. Pokud

tak odvolací soud neučinil, pochybil a řízení zatížil vadou, která představuje porušení čl. 36 odst. 1 Listiny a ve svém důsledku může vést i k porušení práva na ochranu vlastnictví, neboť určení výše náhrady za spoluvlastnický podíl odděleně od výroku o zrušení podílového spoluvlastnictví a přikázání do vlastnictví jednoho ze spoluvlastníků by teoreticky mohlo vyústit do situace blížící se vyvlastnění. **(II. ÚS 315/05)**

V řízení o zrušení spoluvlastnictví a o vypořádání mezi spoluvlastníky není soud vázán návrhem na způsob vypořádání a může svým rozhodnutím rozdělit věc přesto, že se navrhovatel domáhal přikázání svého spoluvlastnického podílu ostatním spoluvlastníkům. **(R 4/1966)**

R 16/1970: Rozhodnutí o povinnosti žalovaných - kolektivně odpovědných pracovníků - k náhradě škody ze schodku není rozhodnutím o několika právech se samostatným skutkovým základem; podá-li kterýkoli účastník odvolání ve věci samé, nenabývá toto rozhodnutí právní moci ve vztahu k žádnému z účastníků a odvolací soud je přezkoumává v celém rozsahu. **(R 16/1970)**

„Způsobem vypořádání vyplývajícím z právního předpisu“ je třeba rozumět zejména tyto případy:

a) Vypořádání náhrady škody upravené právními předpisy u škod způsobených několika škůdci (zákon č. 40/1964 Sb.):

Takové úpravy má občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) např. v ustanoveních § 422 odst. 1, § 423 a § 431 obč. zák. Za způsob vypořádání vztahu mezi účastníky a úpravu společné odpovědnosti několika škůdců je třeba pokládat i úpravu obsaženou v ustanovení § 438 obč. zák. V případech, kdy soud prvního stupně v řízení o náhradu škody proti několika škůdcům rozsudkem stanovil oddělené závazky jednotlivých žalovaných k náhradě škody podle ustanovení § 438 odst. 1 obč. zák. a proti rozsudku se odvolali jen někteří ze žalovaných, i v případech, kdy soud prvního stupně rozhodl, že ti, kteří škodu způsobili, odpovídají za ni společně a nerozdílně, a rozsudek soudu prvního stupně napadli odvoláním jen někteří ze žalovaných, je třeba s odvoláním jen některého ze žalovaných spojovat odkladné účinky odvolání pro výrok rozhodnutí ve vztahu vůči všem žalovaným. Při projednání věci odvolacím soudem potom soud se zřetelem na ustanovení § 212 odst. 1 písm. d) o. s. ř. nebude vázán mezemi, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí.

Rozhodl-li soud prvního stupně tak, že vyslovil společnou a nerozdílnou odpovědnost škůdců podle ustanovení § 438 odst. 2 obč. zák., bude moci odvolací soud za splnění předpokladů stanovených občanským zákoníkem uložit odděleně povinnosti jednotlivých žalovaných k náhradě škody podle ustanovení § 438 odst. 1 obč. zák. nebo naopak.

b) Vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů¹ a vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky, jejichž spoluvlastnictví se zrušuje. **(R 1/1975)**

Včas podané odvolání jedním z bývalých manželů v řízení o zaplacení dlužné náhrady za užívání bytu za dobu trvání práva společného užívání bytu manželů² má za následek, že rozsudek nenabude právní moci ani proti manželovi, který odvolání nepodal.

Odporem proti platebnímu rozkazu včas podaným jen jedním z bývalých manželů se ruší celý platební rozkaz. **(R 16/1988)**

V rozsahu, v jakém jsou splněny předpoklady odpovědnosti za škodu způsobenou vzloupáním do prodejny podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák., dochází ke zproštění hmotné

---

¹ Nyní společného jmění manželů.

² Nyní společný nájem bytu manželů.

odpovědnosti pracovníků podle ustanovení § 176 odst. 3 zák. práce.³ V tomto specifickém střetu dvou odpovědností, kdy jedna vylučuje druhou, nutno spatřovat určitý způsob vypořádání vztahu, jak jej má na mysli ustanovení § 206 odst. 2 věta druhá o. s. ř. a ustanovení § 212 odst. 1 písm. d) o. s. ř.

Proto v důsledku odvolání podaného jen jedním z účastníků nenabývá rozsudek okresního soudu ani zčásti právní moci a je třeba přezkoumat jej v celém rozsahu. **(R 13/1989)**

Výrok o zrušení práva společného nájmu bytu, určení budoucího nájemce a povinnosti byt vyklidit v závislosti na bytové náhradě je nedělitelný. Jsou-li proto na základě podaného odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně důvody jen pro zrušení pouze některé části výroku rozsudku, je třeba zrušit celý výrok tohoto rozsudku. **(R 29/1993)**

Nedohodnou-li se účastníci o náhradě podle ustanovení § 16 odst. 2 a 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a k jinému zemědělskému majetku, na peněžitém způsobu náhrady, nemůže soud uložit žalovanému povinnost k peněžitému plnění. Návrhem žalobce soud není vázán. **(R 10/1998)**

Ustanovení § 139 odst. 2 obč. zák. vyjadřuje určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř. **(R 31/2000)**

Jestliže odvolací soud - vycházející z nesprávného právního názoru, že výrok rozsudku soudu prvního stupně o vyklizení bytu přezkoumat nelze, protože nebyl napaden odvoláním a nabyl právní moci - podrobil odvolacímu přezkumu jen výrok o bytové náhradě a pouze o něm rozhodl, pak tímto postupem zatížil řízení vadou dle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.⁴

Výrok odvolacího soudu, že napadený rozsudek zůstává v určité části nedotčen, nemá povahu rozhodnutí o věci. **(R 59/2000)**

K případům, kdy z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky, patří rovněž vypořádání mezi účastníky o tom, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů (zda nastal některý z případů, se kterým zákon takovýto přechod spojuje) a kdo z nich má práva povinnosti zaměstnavatele. **(R 32/2001)**

Jestliže soud uloží povinnost byt vyklidit po zajištění bytové náhrady, nemůže výrok o povinnosti byt vyklidit nabýt samostatně právní moci. **R 16/1998:**

Výroky rozsudku, jímž soud jednak určuje, že dříve uložená povinnost k vyklizení bytu není vázána na zajištění náhradního bytu ani náhradního ubytování a jednak žalovanému ukládá, aby (oproti původnímu pravomocnému rozsudku) byt vyklidil a vyklizený předat žalobci do patnácti dnů od právní moci rozsudku, nemohou samostatně nabýt právní moci. Je-li z odvolání proti takovému rozhodnutí zřejmé, že jím není napaden pouze výrok o nákladech řízení, pak platí, že rozsudek byl odvoláním napaden v plném rozsahu. **(NS 20 Cdo 339/99, SoJ 80/2001)**

2. Je-li v rozhodnutí soudu prvního stupně více výroků způsobilých samostatně nabýt právní moci, musí být v odvolání uvedeno, proti kterým výroky směřuje. Obsahuje-li napadené rozhodnutí výrok o dělitelném plnění, musí z odvolání též vyplývat, v jaké části je tento výrok napaden.

Výroky rozsudku určující, že dříve uložená povinnost k vyklizení bytu není vázána na zajištění bytové náhrady a že účastník je povinen byt vyklidit a vyklizený předat v soudem stanovené lhůtě (bez vázanosti na zajištění bytové náhrady), nemohou samostatně nabýt právní moci. **(NS 20**

³ Zákoník práce č. 65/1965 Sb. byl s účinností od 1. 1. 2007 nahrazen zákoníkem práce č. 262/2006 Sb.

⁴ Nyní srov. § 229 odst. 3.

Cdo 339/99, C 126 – Soubor)

1. Jestliže odvolací soud nesprávně nepřezkoumal a nechal nedotčeny výroky rozsudku soudu prvního stupně o zrušení podílového spoluvlastnictví účastníků k pozemkům a o přikázání pozemků tomu kterému účastníkům, takže nabyly právní moci, a rozsudek soudu prvního stupně zrušil a vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení jen pokud jde o stanovení přiměřené náhrady ze spoluvlastnictví vyloučeným účastníkům řízení ve smyslu § 142 odst. 1 obč. zák., pak osoba, které účastník řízení následně daroval jemu pravomocně přikázaný pozemek, se nestává účastníkem řízení a povinnost k zaplacení přiměřené náhrady za pozemek zůstává na účastníku řízení. **(NS 22 Cdo 2884/99, C 150 – Soubor)**

1. Zákon o konkurzu a vyrovnání patří k právním předpisům, z nichž vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

2. Odvolací soud v konkurzní věci přezkoumává rozvrhové usnesení soudu prvního stupně jak ve výrocih odvolatelem napadených, tak i ve výrocih, které odvolatel jako jeden z více konkurzních věřitelů nenapadá, jestliže výsledek odvolacího řízení o pohledávce odvolatele ovlivňuje (může ovlivnit) způsob vypořádání ostatních pohledávek. **(NS 29 Cdo 3023/2000, C 992 – Soubor)**

1. Způsob vypořádání vztahu mezi žalovanými, kterými jsou pojištěný a jeho pojistitel ze zákonného pojištění odpovědnosti za škody, patří k případům, kdy z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi nimi. **(NS 25 Cdo 1520/2001, C 1855 – Soubor)**

V rozhodování dovolacího soudu ve sporu, v němž určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá z právního předpisu, se propojení výroku odvolacího soudu, proti němuž dovolání přípustné je, s výrokem, proti kterému dovolání není přípustné, projevuje v tom, že shledá-li dovolací soud důvody pro zrušení přezkoumávaného výroku, zruší současně i výrok s přezkoumaným výrokem spjatý.

Způsobem vypořádání vyplývajícím z právního předpisu je také vypořádání společného jmění manželů (bezpodílového spoluvlastnictví manželů). **(NS 30 Cdo 1742/2002, C 2643, Soubor)**

1. Zřízení věcného břemene, jemuž odpovídá právo cesty po pozemku přilehlém ke stavbě, představuje určitý způsob vypořádání vztahu mezi vlastníkem stavby, ke které není zajištěn přístup, a vlastníkem přilehlého pozemku.

2. Soud nemůže bez dalšího zamítnout žalobu vlastníka stavby na zřízení nezbytné cesty jen proto, že navrhovaný rozsah břemene se mu jeví nepřiměřený. Musí popř. i za pomoci znaleckého posudku posoudit možnost zřízení takového rozsahu věcného břemene, který by zatěžoval vlastníka přilehlého pozemku co nejméně a zároveň zajišťoval vlastníku stavby přístup ke stavbě v nezbytném rozsahu.

3. Náhradu za zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni nezbytné cesty soud určí a přizná i bez návrhu.

4. Žaloba na zřízení práva cesty odpovídajícího věcnému břemeni je dostatečně určitá tehdy, pokud se z ní podává, k jakému pozemku a ve prospěch které stavby má být právo cesty zřízeno; je na soudu, aby určil, kudy cesta povede, a aby případně blíže vymezil i obsah práva cesty. **(NS 22 Cdo 1075/2006, PrRo 2007, č. 20)**

e) závislé výroky

Výrok o potvrzení nadobudnutia dedičstva nie je vo vzťahu k ostatným výrokom napadnutého uznesenia štátneho notárstva (najmä vo vzťahu k výroku o povinnosti preberateľa

vyplatit' ustupujícím dedičom ich dedičské podiely, keď tento výrok bol opravným prostriedkom výslovne napadnutý) výrokom so samostatným skutkovým základom. Naopak, oba tieto výroky sa opierajú o ten istý skutkový základ, sú na sebe vzájomne závislé a jeden bez druhého nemôže obstáť, najmä ak ide o prípad, keď sa ustupujúci dedičia výplaty dedičských podielov nezriekli. Výrok o výške dedičských podielov ustupujúcich dedičov je priamo závislý na správnosti výroku o tom, k akému dielu dedičstva sa dedičom potvrdzuje nadobudnutie dedičstva. **R 53/1967:**

Typickým príkladom prípadů, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl dotčen, je rozhodnutí o výživném, je-li přezkoumáván výrok o výchově nezletilých dětí, anebo výrok o výchově i výživě nezletilého dítěte vydaný v řízení o určení otcovství, je-li přezkoumáván na podkladě odvolání výrok o určení otcovství. Jde však také např. o vzájemnou závislost výroku o výchově a výživě nezletilých dětí po dobu po rozvodu manželství jejich rodičů na výroku o rozvodu manželství,⁵ dále výroku o neplatnosti pracovního poměru a výroku o náhradě za ušlou mzdu, podobně i výroku o zrušení práva společného užívání bytu manžely a výroku o tom, kdo z bývalých manželů bude byt užívat, atd. **(R 1/1975)**

Je-li odvoláním napaden jen jeden z výroků rozhodnutí státního notářství podle ustanovení § 40 odst. 1 not. ř., případně i podle ustanovení § 40 odst. 2 not. ř. (rozhodne-li státní notářství o obecné ceně, výši dluhů a čisté hodnotě dědictví a zároveň o neschválení dohody dědiců),⁶ přezkoumá odvolací soud [ve smyslu ustanovení § 227⁷ a § 212 odst. 1 písm. b) o. s. ř.] bez ohledu na rozsah odvolání vždy všechny výroky, které jsou na napadeném výroku závislé. Např. je-li odvoláním napaden pouze výrok rozhodnutí státního notářství o určení obecné ceny majetku zůstavitele, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví, musí odvolací soud (bez ohledu na rozsah odvolání) přezkoumat výrok o schválení dohody o vypořádání dědictví (§ 212 odst. 1 písm. b) a § 227 o. s. ř.). Postupuje tak proto, že jakákoliv změna rozhodnutí vydaného podle ustanovení § 37 odst. 1 not. ř.⁸ se přímo dotýká samotné podstaty vypořádání dědictví. Jestliže je podáno odvolání pouze do výroku rozhodnutí státního notářství, jímž byla schválena dohoda o vypořádání dědictví, pak odvolací soud přezkoumává pouze tento výrok rozhodnutí, neboť výrok o určení obecné ceny majetku zůstavitele, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví zůstal odvoláním nedotčen (§ 206 odst. 2 a § 212 odst. 1 o. s. ř., § 25 not. ř.).⁹
(R 45/1986)

Rozhoduje-li soud prvního stupně o žalobním návrhu s eventuálním petitem, přičemž tzv. primárnímu petitu vyhoví, nerozhoduje již o petitu eventuálním; o eventuálním petitu rozhoduje jen v případě, že primární petit zamítne. Jestliže soud prvního stupně primárnímu petitu vyhověl a současně nesprávně zamítl petit eventuální, pak v případě podání odvolání jen proti rozhodnutí o primárním petitu nenabývá výrok soudu prvního stupně o eventuálním petitu samostatně právní moci. **(NS 22 Cdo 2887/2004, C 3419 - Soubor)**

k odst. 3

Rozhodování soudů o bytové náhradě je třeba nyní (po novelizaci občanského zákoníku zákonem č. 509/1991 Sb.) považovat také za rozhodování o věci samé a nikoli za rozhodování o

⁵ V současnosti již tento závěr neplatí. Nové znění § 25 zák. o rodině totiž vychází z koncepce, podle níž nelze manželství rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu, které soud vydá v řízení podle § 176 o.s.ř.

⁶ Nyní srov. § 175q o.s.ř.

⁷ Ustanovení § 227 ukládalo obdobné použití ustanovení o odvolání, rozhodoval-li soud o odvolání proti rozhodnutí státního notářství.

⁸ Nyní srov. § 175o o.s.ř.

⁹ Ustanovení § 25 odkazovalo na podpůrné použití občanského soudního řádu i na řízení před státním notářstvím.

lhůtě k plnění. **(R 28/1993)**

Okolnost, že odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně nad rámec odvolání žalovaného (§ 206 odst. 3, § 212 odst. 1 o. s. ř.), není dovolacím důvodem podle ustanovení § 237 písm. d) o. s. ř.¹⁰

Může jít o vadu řízení pouze ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1, věta druhá, o. s. ř.¹¹ a tedy o dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř.¹² K takové vadě může proto dovolací soud přihlížet pouze tehdy, jestliže bylo dovolatelem podáno dovolání přípustné (§ 238 a § 239 o. s. ř.).¹³ **(R 68/1995)**

Jestliže účastník podal odvolání proti rozhodnutí s jediným výrokem o věci samé, pak - jde-li o nárok na nedělitelné plnění, a je-li z obsahu odvolání zřejmo, že jím není napaden pouze výrok o nákladech řízení - bylo rozhodnutí napadeno v plném rozsahu.

V takovém případě nelze odvolací řízení zastavit (§ 43 odst. 2 o.s.ř.)¹⁴ ani tehdy, jestliže účastník nevyhověl výzvě k doplnění odvolání. **(NS 20 Cdo 887/98, SoJ 127/1999)**

K § 207

k odst. 1

Účastník řízení před státním notářstvím se může vzdát odvolání proti rozhodnutí státního notářství teprve po jeho vyhlášení, popř. vydání, nikoli předem (§ 25 not. ř., § 207 odst. 1 o. s. ř.).¹⁵ **(R 9/1969)**

Účastník konania, ktorý sa vzdal odvolania (§ 207 ods. 1 O. s. p.), nemôže už tento svoj prejav odvolať.¹⁶ **(Sborník IV. NS S SoRo 4 Co 18/73, s. 1096)**

Účastník konania, ktorý sa zriekol opravného prostriedku proti rozsudku súdu prvého stupňa, je oprávnený žiadať o opravu dôvodov rozsudku, ktorý mu bol neskôr doručený, do tých čias, kým sa rozsudok nestal právoplatným. **(R 19/1976)**

k odst. 2

Jestliže žalobce vzal dovolání zpět, dovolací soud podle § 243b odst. 4 věta druhá o. s. ř.¹⁷ řízení usnesením zastaví a v důsledku toho je žalobce povinen hradit žalovanému jeho náklady k řízení (§ 146 odst. 2 věta první o. s. ř.).

Pokud v takovém případě žalobce vzal již před tím zpět také odvolání a odvolací soud proto odvolací řízení podle § 207 odst. 2 o. s. ř. zastavil, nebylo dovolání podáno důvodně a není proto relevantní ta okolnost, že po podání dovolání žalovaný uspokojit nároky žalobce (§ 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř.). Mezi procesním zaviněním některého z účastníků a tím, že řízení muselo být zastaveno, musí existovat příčinná souvislost. **(NS 18/95, SoRo 3/1996)**

Zpětvzetí podání, jímž bylo vzato dovolání zpět (případně jímž byl vzat zpět jiný úkon

¹⁰ Nyní srov. § 229 odst. 2 písm. b).

¹¹ Nyní srov. § 242 odst.3.

¹² Nyní srov. § 241a odst. 2 písm. a).

¹³ Nyní srov. § 236 - § 239.

¹⁴ Nyní návrh odmítnout.

¹⁵ Obdobně to platí i pro řízení před soudem.

¹⁶ Podle současné úpravy by odvolání bylo možné, pokud by soudu došlo nejpozději současně se vzdáním se odvolání (§ 41a odst. 4).

¹⁷ Nyní odst. 5.

tam, kde zákon takové zpětvzetí připouští) není přípustné, a to ani v případě, že by ke zpětvzetí dovolání (jiného úkonu) došlo v důsledku omluvitelného omylu.¹⁸ **(NS 18/95/Fa-Sp, PrRo 11/1995)**

Není-li odvolací soud vázán odvolacím návrhem proto, že z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky [§ 212 odst. 1 písm. d) o. s. ř.], není částečné zpětvzetí odvolání způsobilé vyvolat účinky předpokládané ustanovením § 207 odst. 2 o. s. ř.; odvolací soud je povinen věc i v této části projednat a meritorně o ní rozhodnout. **(NS 3 Cdon 106/96)**

Stane-li se rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu, vydané před 1. 8. 1998, v důsledku zpětvzetí odvolání pravomocným, je splněna podmínka pro rozvod manželství uvedená v § 25 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění zákona č. 91/1998 Sb. **(MSP 483/98, SoJ 89/1999)**

I. Občanský soudní řád nemá speciální ustanovení o obsahových a formálních náležitostech písemného zpětvzetí odvolání; i pro tento dispozitivní úkon tedy platí ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř. O zpětvzetí odvolání přitom půjde jen tehdy, jestliže projev účastníka nezanechává pochybnosti o svém obsahu a smyslu. **(NS 20 Cdo 1441/2000)**

Je-li soudní řízení přerušeno prohlášením konkursu [§ 14 odst. 1 písm. c/ zákona č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů], a nebyl-li (tam, kde to zákon umožňuje) příslušnou osobou podán návrh na pokračování v řízení, nelze dovolací řízení po dobu trvání konkursu zastavit ani pro zpětvzetí dovolání (§ 243b odst. 4 o. s. ř.);¹⁹ pro zpětvzetí žaloby nebo odvolání to platí obdobně. **(NS 20 Cdo 1828/2000, SoJ 27/2001)**

Vzal-li účastník zpět procesní úkon v případě, kdy zákon takové zpětvzetí připouští, nelze toto zpětvzetí vzít dalším úkonem zpět a navrátit tak řízení do původního stavu.²⁰ **(NS 22 Cdo 846/2001, č. C 536 - Soubor)**

Jestliže odvolací soud v usnesení, jímž zastavil odvolací řízení pro zpětvzetí odvolání (§ 207 odst. 2 o. s. ř.), rozhodl znovu o týchž nákladech řízení, o nichž již rozhodl soud prvního stupně, pak zatížil řízení zmatečností vadou ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. d) o. s. ř. ve znění účinném před 1. lednem 2001 [nyní ve smyslu ustanovení § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. **(NS 137/2003)**

2. Okolnost, že účastník vzal zpět odvolání proti rozsudku, jej nezbavuje možnosti podat odvolání proti rozsudku poté, co byl změněn v důsledku provedené opravy. **(NS 25 Cdo 209/2004, č. C 2404)**

K § 210

Rozhodnutí o návrhu podle § 107a O.S.Ř., který byl podán po zahájení odvolacího řízení, není procesním úkonem soudu prvního stupně ve smyslu § 210 odst. 2 O.S.Ř.; k takovému rozhodnutí je funkčně příslušný odvolací soud. **(NS 33 Odo 730 /2006, C 4552/2007 – Soubor)**

---

¹⁸ Nyní lze takový úkon odvolat, ovšem odvolání musí dojít soudu nejpozději současně se zpětvzetím (§ 41a odst. 4).

¹⁹ Nyní odst. 5.

²⁰ Ohledně možnosti odvolání procesního úkonu nyní srov. § 41a odst. 4.

K § 211

a) jednání

Dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. [do 31. 12. 1995 podle § 237 písm. f) o. s. ř.]²¹ mj. přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem odňata možnost jednat před soudem (do 31. 12. 1995 byla-li postupem soudu odňata možnost jednat před soudem). K této vadě řízení je soud povinen přihlídnout, i když nebyla uplatněna v dovolání.

V občanském soudním řízení se právní věci zásadně projednávají při ústním a veřejném jednání, k němuž musí být účastník, popř. jeho zástupce řádně předvolán. V zákonem stanovených případech není třeba jednání nařizovat, např. v případech uvedených v § 214 odst. 2 o. s. ř.

Dokazování provádí soud při jednání, což platí podle § 211 o. s. ř. v návaznosti na § 122 odst. 1 a 2 o. s. ř. i pro dokazování v odvolacím řízení. Účastníci mají mj. právo být přítomni u prováděného dokazování, a to i tehdy, je-li dokazování prováděno z pověření senátu jeho předsedou mimo jednání.

Pokud je v odvolacím řízení nutné provést dokazování a jde o případ, kdy by bylo možné věc projednat a rozhodnout bez nařízení jednání, nemůže být účastník tímto postupem vyloučen z realizace svých procesních práv, která mu o. s. ř. pro dokazování dává.

Prováděl-li předseda senátu výslech svědka mimo jednání, aniž o takto prováděném dokazování účastníky, popř. jejich zástupce uvědomil a o odvolání bylo poté rozhodnuto bez nařízení jednání, byla tímto nesprávným postupem soudu odňata účastníku možnost před ním jednat, tj. uplatňovat svá procesní práva, a proto je důvod přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.²² dán. **(NS 2 Odon 24/96, PaP 1996, č. 6, s. 30)**

Žalovaným byla odňata možnost před soudem jednat ve smyslu § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., jestliže jejich zástupce nebyl řádně předvolán k jednání odvolacího soudu. Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. a) o. s. ř. je dán a rozsudek odvolacího soudu byl proto zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1) věta druhá za středníkem o. s. ř.²³ **(NS 22 Cdo 1370/98, BA č. 10/1998, s. 57)**

Usnesení o odročení jednání (a to i usnesení, jímž je jednání odročeno jen za účelem vyhlášení rozhodnutí podle § 156 odst. 2, věty první, části za středníkem, § 211 o. s. ř.), je usnesením, kterým se upravuje vedení řízení a soud jím proto není vázán (§ 170 odst. 2, § 211 o. s. ř.). Shledá-li tedy důvod pro takový postup, může i u jednání, u něhož původně hodlal jen vyhlásit rozhodnutí, provádět dokazování. Procesní práva účastníků nejsou zkrácena, jsou-li oni sami (jejich zástupci) přítomni u provádění důkazů a mají-li možnost vyjádřit se k nim (popř. vyjádřit se znovu na závěr ke skutkové i právní stránce věci). **(NS 26 Cdo 1196/2000, SoJ 10/2001)**

b) změna žaloby (návrhu na zahájení řízení)

Také za odvolacího řízení je přípustná změna návrhu na zahájení řízení. Za tuto změnu je třeba považovat i rozšíření uplatněného již nároku v podaném odvolání. Odvolací soud musí o této změně rozhodnout. Dokud tak neučiní, nemůže jednat jen o návrhu původním. **(NS 3 Cz 100/75, Sborník IV., s. 765)**

²¹ Nyní je odnětí možnosti jednat před soudem důvodem žaloby pro zmatečnost (§ 229 odst. 3).

²² Nyní je odnětí možnosti jednat před soudem důvodem žaloby pro zmatečnost (§ 229 odst. 3).

²³ Nyní je odnětí možnosti jednat před soudem důvodem žaloby pro zmatečnost (§ 229 odst. 3). Nejvyšší soud k němu přihlídně pouze tehdy, je-li dovolání přípustné (§ 242 odst. 3). Pouhou tvrzenou zmatečností tedy dovolání odůvodnit nelze.

I. Změnou návrhu se mimo jiné rozumí též změna spočívající v tom, že žalobce na základě stejného skutkového základu požaduje buď více, než požadoval v žalobě (jde o tzv. rozšíření žaloby), či požaduje jiné plnění (např. místo zaplacení peněžité částky požaduje uložení povinnosti k nepeněžitému plnění), popř. svůj nárok uplatní oproti původnímu petitu tzv. eventuálním či alternativním petitem.

II. Ke změně návrhu může dojít jak v řízení před soudem prvního stupně, tak v řízení odvolacím,²⁴ přičemž o změně návrhu rozhodne soud vždy usnesením. Pokud tak soud neučiní, nemůže jednat jen o návrhu původním. **(NS 25 Cdo 1518/98)**

Za změnu návrhu na zahájení řízení je v odvolacím řízení třeba považovat i rozšíření již uplatněného nároku na náhradu mzdy v podaném odvolání na další období. **(NS 21 Cdo 1117/2002, C 1755/2003 Soubor)**

Žalobce může žalobu změnit také za odvolacího řízení, ledaže by změnou žaloby uplatňoval nový nárok, tj. nárok, který nemá žádnou skutkovou souvislost s dříve uplatněným nárokem. O změně žaloby musí odvolací soud vždy rozhodnout; dokud tak neučiní, nemůže o změněné žalobě jednat a rozhodovat.

O změnu žaloby jde také v případě, že žalobce sice i nadále požaduje stejné plnění, ale na základě jiného skutkového základu věci, než jak ho vylíčil v původní žalobě.

(NS 32 Odo 90/2002, NS č. C 1779/2003 – Soubor)

Požaduje-li žalobce namísto úroku z prodlení požaduje poplatek z prodlení a naopak, jde o změnu žaloby, kterou lze učinit i v odvolacím řízení. **(NS 26 Cdo 683/2004, C 3747/2006 – Soubor)**

c) vzájemná žaloba (návrh)

Vzájemný návrh uplatněný až v odvolacím řízení nemůže odvolací soud věcně projednat. Odvolací soud vyloučí takový vzájemný návrh k samostatnému řízení a postoupí věc soudu věcně a místně příslušnému.

(KS Hradec Králové 17 Co 66/97, SoRo 1998, č. 8, s. 202)

d) vady odvolání

Předložil-li soud prvního stupně věc odvolacímu soudu, aniž se zabýval návrhem odvolatele na prodloužení lhůty k opravě a doplnění odvolání, může pro vytknuté vady odvolání být odvolací řízení zastaveno (§ 211, § 43 odst. 2 o. s. ř.) za předpokladu, že tento návrh posoudil alespoň soud odvolací a dospěl k odůvodněnému závěru, že je neoprávněný.²⁵ **(NS 20 Cdo 827/98, SoJ 27/1999)**

Jestliže odvolací soud zastavil odvolací řízení podle § 211 a § 43 odst. 2 o. s. ř.,²⁶ aniž mu soud prvního stupně předložil účastníkem včas podané doplnění odvolání, je řízení postiženo vadou uvedenou v § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.²⁷

(NS 20 Cdo 1720/99, SoJ č. 47/2000)

²⁴ Nelze však v odvolacím řízení uplatnit nový nárok (§ 216 odst. 2).

²⁵ Ustanovení § 43 se v odvolacím řízení neuplatňuje na základě § 211, neboť ten odkazuje pouze na ustanovení o řízení před soudem prvního stupně, tj. na § 79 a násl., nikoliv na část první, jejíž je § 43 součástí. Ustanovení § 43 se dovolává (nyní výslovně) § 209; i kdyby jej však nebylo, uplatnilo by se citované ustanovení na základě vztahu speciality a subsidiarity.

²⁶ Viz poznámka k předchozí právní větě.

²⁷ Nyní je odněti možnosti jednat před soudem důvodem žaloby pro zmatečnost (§ 229 odst. 3).

Zastavení odvolacího řízení pro neodstranění vad odvolání nelze spojovat s neodstraněním vady odvolání, na kterou soud neupozornil nebo k ní nepodal konkrétní poučení o způsobu jejího odstranění. **(NS 20 Cdo 2682/99, NS C 758/2001 – Soubor)**

Odvolací řízení nelze zastavit pro vady odvolání, k jejichž odstranění soud odvolatele nevyzval. **(NS 29 Odo 544/2001, NS C 1265/2002 – Soubor)**

e) poučovací povinnost

I. Odvolací soud je povinen v písemném vyhotovení rozsudku poučit účastníky řízení o tom, zda proti jeho rozhodnutí je přípustné dovolání (§ 157 odst. 1, § 211 o. s. ř.). Poučení o dovolání musí být formulováno jednoznačně tak, aby z něj bylo zřejmé, že dovolání buď je nebo není přípustné. Poučení formulované tak, že „Proti tomuto rozhodnutí je možno podat dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně za podmínek a z důvodů uvedených v §§ 237 až 241a o. s. ř., ve znění platném od 1. ledna 2001, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu, písemně, u soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni“, není řádným poučením o dovolání. **(NS 29 Odo 108/2002, SoJ 119/2003)**

O důkazní povinnosti a o důkazním břemenu z ní vyplývajícím je soud povinen účastníky poučit, a to i v odvolacím řízení.

Závěr o tom, že účastník neunesl důkazní břemeno, lze učinit jen tehdy, jestliže zhodnocení důkazů, které byly za řízení provedeny, neumožňuje soudu přijmout závěr ani o pravdivosti tvrzení účastníka, ani o tom, že by bylo nepravdivé. **(NS 21 Cdo 762/2001, NS C 1071/2002 – Soubor)**

f) procesní nástupnictví

Šetření okolností významných pro posouzení toho, s kým po smrti dosavadního účastníka bude v odvolacím řízení pokračováno, není dokazováním ve smyslu § 120 a násl. OSŘ. Vycházeli odvolací soud při zkoumání otázky nástupnictví účastníka z rozhodnutí o dědictví po tomto účastníkovi, nemohl tím zatížit řízení vadou podle § 241 odst. 3 písm. b) OSŘ ve znění před novelou č. 30/2000 Sb. **(NS 20 Cdo 263/2001, NS C 479/2001 - Soubor)**

Odvolací soud nemůže meritorně rozhodnout o odvolání, jestliže po rozhodnutí soudu prvního stupně účastník ztratil způsobilost být účastníkem řízení (přičemž v řízení lze pokračovat), bez toho, že by bylo rozhodnuto o tom, s kým bude v řízení pokračováno. **(NS 20 Cdo 786/2004, NS C 3632/2006 – Soubor)**

Jestliže před rozhodnutím odvolacího soudu došlo k indosaci směnky, jejíž zaplacení je vymáháno, postupoval odvolací soud správně, když za této situace potvrdil rozhodnutí, kterým soud prvního stupně vyhověl návrhu žalobce na vstup indosatáře do řízení přesto, že v době rozhodování soudu prvního stupně směnka na řad indosována ještě nebyla. **(NS 29 Odo 1083/2004, NS C 3843/2006 – Soubor)**

K § 211a

Při posuzování důvodnosti námitky promlčení vznesené až v odvolacím řízení se nepřihlíží k nepřípustně uplatněným novým skutečnostem a důkazům (§ 205a, § 211a o. s. ř.). **(R 45/2004)**

Dospěje-li odvolací soud oproti soudu prvního stupně k závěru, že ze žalobcových tvrzení nevyplývá existence naléhavého právního zájmu na určení podle § 80 písm. c) o. s. ř., může k

novým skutečností, které žalobce o tom uplatnil až v odvolacím řízení, přihlédnout, jen nebrání-li mu v tom zákaz formulovaný v ustanoveních § 205a, § 211a a § 213 odst. 3 o. s. ř.; jinak rozhodnutí soudu prvního stupně zruší pro vadu řízení, spočívající v absenci poučení dle § 118a o. s. ř., která nemohla být zhojena v odvolacím řízení. **(NS 29 Odo 850/2001, SoJ 209/2003)**

Ve věcech, v nichž je odvolací řízení ovládáno zásadou neúplné apelace, platí, že skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jsou způsobilým odvolacím důvodem jen v případech uvedených v ustanovení § 205a odst.1 o. s. ř., že jiní účastníci než odvolatel mohou u odvolacího soudu namítat skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jen za podmínek uvedených v ustanovení § 205a o. s. ř. nebo tehdy, neplatí-li pro odvolatele omezení odvolacích důvodů podle ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. (§ 211a o. s. ř.), že při zjišťování skutkového stavu odvolací soud nepřihlíží ke skutečnostem nebo důkazům, které byly účastníky uplatněny v rozporu s ustanoveními § 205a nebo § 211a o. s. ř. (§ 213 odst. 3 o. s. ř.), a že k přípustným novým skutečnostem a důkazům smí odvolací soud přihlédnout, jen když byly uplatněny (§ 212a odst. 3 o. s. ř.). **(NS 21 Cdo 1681/2004)**

K § 212

Z povahy řízení o návrhu na zrušení podílového spoluvlastnictví vyplývá, že předmět řízení není v odvolacím řízení dělitelný. Rozhodnutí odvolacího soudu se vztahuje vždy na celý výrok ve věci a žádná jeho část nenabývá odděleně právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.). Proto odvolací soud musí z podnětu podaného odvolání přezkoumat vždy celý výrok ve věci. Pokud tak odvolací soud neučinil, pochybil a řízení zatížil vadou, která představuje porušení čl. 36 odst. 1 Listiny a ve svém důsledku může vést i k porušení práva na ochranu vlastnictví, neboť určení výše náhrady za spoluvlastnický podíl odděleně od výroku o zrušení podílového spoluvlastnictví a přikázání do vlastnictví jednoho ze spoluvlastníků by teoreticky mohlo vyústit do situace blížící se vyvlastnění. **(II. ÚS 315/05)**

Nepodala-li v řízení o určení výživného manželky návrhovatelka odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž uložil odpůrci platit jí výživné ve stanovené výši, nemůže odvolací soud, který rozhoduje o odvolání odpůrce domáhajícího se změny rozsudku soudu prvního stupně a zamítnutí návrhu, stanovit ani v případě zjištěné změny poměrů na straně odpůrce vyšší výživné. **(R 28/1977)**

Včas podané odvolání jedním z bývalých manželů v řízení o zaplacení dlužné náhrady za užívání bytu za dobu trvání práva společného užívání bytu manželky má za následek, že rozsudek nenabude právní moci ani proti manželovi, který odvolání nepodal. **(R 16/1988)**

Výrok o zrušení práva společného nájmu bytu, určení budoucího nájemce a povinnosti byt vyklidit v závislosti na bytové náhradě je nedělitelný. Jsou-li proto na základě podaného odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně důvody jen pro zrušení pouze některé části výroku rozsudku, je třeba zrušit celý výrok tohoto rozsudku. **(R 29/1993)**

Je-li v návrhu na zahájení řízení vedle zaplacení ceny díla požadována také úhrada smluvní pokuty, jde o dva nároky se samostatným skutkovým základem. Pro neodstranění vad podání lze zastavit řízení (nyní odmítnout odvolání) jen o tom ze samostatných nároků, jehož se vada, bránící dalšímu pokračování v řízení, týká. **(R 5/1998)**

Rozhodnutí o povinnosti žalovaných - kolektivně odpovědných pracovníků - k náhradě škody ze schodku není rozhodnutím o několika právech se samostatným skutkovým základem; podá-li kterýkoli účastník odvolání ve věci samé, nenabývá toto rozhodnutí právní moci ve vztahu k žádnému z účastníků a odvolací soud je přezkoumává v celém rozsahu. **(R 16/1970)**

Výrok odvolacího soudu, že napadený rozsudek zůstává v určité části nedotčen, nemá povahu rozhodnutí o věci. **(R 59/2000)**

K případům, kdy z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky, patří rovněž vypořádání mezi účastníky o tom, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů (zda nastal některý z případů, se kterým zákon takovýto přechod spojuje) a kdo z nich má práva povinnosti zaměstnavatele. **(R 32/2001)**

Při projednání odvolání konkursního věřitele proti rozvrhovému usnesení není odvolací soud vázán rozsahem, ve kterém se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně [§ 212 odst. 1 písm. d] o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2000*]. **(R 57/2002)**

Způsob vypořádání vztahu mezi žalovanými, kterými jsou pojištění a jeho pojistitel ze zákonného pojištění odpovědnosti za škody, patří k případům, kdy z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi nimi (§ 153 odst. 2, § 212 o.s.ř.). **(R 65/2004)**

Výroky rozsudku, jímž soud jednak určuje, že dříve uložená povinnost k vyklizení bytu není vázána na zajištění náhradního bytu ani náhradního ubytování a jednak žalovanému ukládá, aby (oproti původnímu pravomocnému rozsudku) byt vyklidil a vyklizený předal žalobci do patnácti dnů od právní moci rozsudku, nemohou samostatně nabýt právní moci. Je-li z odvolání proti takovému rozhodnutí zřejmé, že jím není napaden pouze výrok o nákladech řízení, pak platí, že rozsudek byl odvoláním napaden v plném rozsahu. **(NS 20 Cdo 339/99 SoJ 80/2001)**

Přezkumná činnost odvolacího soudu se vztahuje na celý napadený výrok o nákladech řízení, bez ohledu na to, v jakém rozsahu tento výrok napadl žalovaný odvoláním, případně, jak odvolání odůvodnil (§ 206 , § 212 O.S.Ř.). Jsou-li splněny zákonné podmínky, odvolací soud se zřetelem k ustanovení § 224 O.S.Ř. aplikuje při rozhodování o náhradě nákladů řízení mezi účastníky zároveň nejen ustanovení § 146 odst. 2, ale i ustanovení § 150 a § 147 odst. 1 o. s. ř. **(VS Olomouc 3 Cmo 243/99, SoRo 2001, č. 3)**

K § 212a

Odvolání, které neobsahuje „žádné skutečnosti“, odvolací soud odmítne (§ 44 odst. 10, věta druhá, ex. ř.) bez dalšího, jestliže o tomto následku byl odvolatel předem poučen v usnesení o nařízení exekuce (§ 44 odst. 6 písm. f/ ex. ř.). Usnesení, kterým odvolací soud odmítl odvolání, které neobsahovalo skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce (§ 44 odst. 10, věta druhá, ex. ř.), je rozhodnutím ve věci samé. Bylo-li podáno věcně projednatelné odvolání, lze usnesení o nařízení exekuce přezkoumat i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny. Ke skutečnostem, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, však nemůže odvolací soud přihlížet, aniž se jich dovolal účastník řízení. **(R 31/2006)**

Omezení založené ustanovením § 212a odst. 3 o. s. ř. dopadá nejen na věci, u nichž se v odvolacím řízení uplatňuje systém neúplné apelace nebo na věci výkonu rozhodnutí a konkursu a vyrovnání, v nichž se v odvolacím řízení uplatňuje systém úplné apelace, nýbrž i na věci, v nichž se systém neúplné apelace v odvolacím řízení neuplatní jen proto, že soud prvního stupně

nedodržel zákonem předepsaný procesní postup a nepoučil odvolatele podle § 119a o. s. ř. **(R 19/2006)**

K novým skutečnostem přihlédne odvolací soud v řízení ve věci výkonu rozhodnutí nebo exekuce jen tehdy, byly-li v odvolacím řízení uplatněny (§ 212a odst. 3, § 254 odst. 4 o. s. ř.). **(NS 20 Cdo 2207/2004, C 3350/2006 – Soubor)**

Obranou proti závěru, že jsou splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání a že soud může ve smyslu § 153b odst. 1 o. s. ř. mítí skutková tvrzení obsažená v žalobě za nesporná (bez zřetele k tomu, jaký byl skutkový stav věci jinak zásadně zjistitelný dokazováním), je odvolání proti rozsudku pro zmeškání (§ 202 odst. 1 o. s. ř.). **(NS 20 Cdo 1574/99, SoJ 45/2000)**

Odvolání proti rozsudku pro zmeškání založené na zpochybnění skutkového stavu plynoucího ze žalobních tvrzení (§ 153b odst. 1) nemůže být úspěšné. **(NS 20 Cdo 1547/99, SoJ 111/2001)**

V řízení o návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání (§ 153b odst. 4 o. s. ř.) soud není oprávněn zkoumat správnost závěru soudu prvního stupně o tom, že byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání (§ 153b odst. 1 o. s. ř.). V řízení o odvolání proti rozsudku pro zmeškání odvolací soud nemůže zkoumat, zda lze rozsudek pro zmeškání zrušit z důvodů uvedených v § 153b odst. 4 o. s. ř. **(NS 20 Cdo 1910/2000, SoJ 122/2001)**

Zásada, že pro posouzení, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání, jsou rozhodné okolnosti (stav), jež zde byly v době, kdy soud tímto rozsudkem rozhodl, neznamená, že nelze úspěšně kritizovat to, jak byla ústní nebo telefonická omluva (§ 153b odst. 1 o.s.ř.) zachycena úředním záznamem; pro hodnocení obsahu omluvy (její důvodnosti a včasnosti) není rozhodující, co je vyjádřeno v úředním záznamu, nýbrž jaký obsah omluva skutečně měla. **(NS 20 Cdo 2907/99, SoJ 31/2002)**

V systému neúplné apelace odvolací soud k vadě spočívající v absenci poučení podle § 118a o.s.ř. nepřihlédne ve smyslu § 212a odst. 5 o.s.ř. jen tehdy, jestliže účastník na poučení podle § 118a o.s.ř. nereagoval poté, co mu je řádně poskytl přímo odvolací soud. **(NS 29 Odo 149/2002, SoJ 49/2004)**

Je vyloučeno, aby odvolací soud vydal rozhodnutí o zastavení řízení pro nedostatek pravomoci (§ 7, § 104 odst. 1 o. s. ř.), nemá-li přezkoumávané rozhodnutí soudu prvního stupně (usnesení o osvobození od soudních poplatků) povahu rozhodnutí, jímž se řízení končí nebo jímž se otázka ukončení řízení alespoň řešila. **(R 23/2002)**

K § 213

Je-li ke správnému rozhodnutí o věci samé zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popřípadě která tento soud učinil, ale vzhledem k nesprávnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení. **(R 30/2000)**

Změna právního názoru, jež ale změnu rozhodnutí soudu prvního stupně neopodstatňuje (§ 220 o. s. ř.), je tudíž důvodem kasačního rozhodnutí odvolacího soudu,

příčemž z hlediska ústavněprávního se tím účastníkům otevírá možnost uplatnění práva vyjádřit se k němu, případně i předložit nové důkazy, které z pohledu dosavadního nebyly relevantní. **(III. ÚS 257/98)**

Pokud odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně z jiného důvodu, než z jakého byla žaloba soudem prvního stupně zamítnuta – aniž by před vydáním potvrzujícího rozsudku seznámil účastníky řízení se svým právním názorem odlišným od právního názoru soudu prvního stupně a umožnil jim se k němu vyjádřit –, v podstatě porušil zásadu dvojinstančnosti řízením, a tím ve svých důsledcích zasáhl do stěžovatelova práva na spravedlivý proces. **(I. ÚS 336/99)**

Ke zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně smí odvolací soud přistoupit, nemůže-li sám rozhodnutí změnit nebo potvrdit, avšak až v nejzazším případě, kdy vady nemůže zhojit sám. V občanském soudním řízení je najisto postaveno, že druhoinstanční soud nesmí proces protahovat, ale nemůže ani nahrazovat nezaměnitelnou činnost nižšího soudu. **(Pl. ÚS 37/03)**

Je ústavně přípustné, aby odvolací soud měl za shodně zjištěného skutkového stavu rozdílný právní názor, který by vyústil v opačné rozhodnutí oproti rozhodnutí soudu prvního stupně. Takový postup zásadně není v rozporu s platnou zásadou dvojinstančnosti řízení. Je však nepřípustné, aby se odvolací soud v takovém případě nevypořádal jak se všemi odvolacími námitkami, tak se všemi okolnostmi, které v řízení vyšly najevo, respektive se všemi hledisky, kterými se zabýval soud prvního stupně. **(II. ÚS 363/03)**

K § 214

Odvolací soud není povinen poučovat odvolatele podle § 5 o. s. ř. o tom, že je ve smyslu ustanovení § 214 odst. 2 o. s. ř. oprávněn projednat jeho odvolání bez nařízení odvolacího jednání. **(NS 29 Odo 373/2002, SoJ 74/2003)**

Odvolací soud nemůže formalistickým způsobem přistupovat k interpretaci ustanovení § 214 odst. 2 písm. e) o.s.ř. a paušálně nenařizovat jednání v případech tam uvedených. Nařízení jednání dle § 214 odst. 1 o.s.ř. je na místě zvažovat zejména tehdy, pokud odvolací soud z předchozího průběhu řízení nebo z obsahu podaného odvolání zjistí, že základ pro rozhodování odvolacího soudu o nákladech řízení se může odvíjet od sporné skutkové okolnosti, k jejímuž objasnění by mohlo přispět vyjádření účastníka nebo dokazování provedené při jednání. **(ÚS III. ÚS 639/2006)**

Jestliže odvolací soud při rozhodování o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně zjišťuje rozhodné skutečnosti pomocí šetření, aniž nařídí odvolací jednání a aniž dá účastníkům řízení možnost se při tomto jednání k výsledkům provedeného šetření vyjádřit, odnímá tím účastníkům možnost jednat před soudem.

(NS 20 Cdo 1020/99, C 721/ ročník – Soubor)

Ustanovení § 214 odst. 2 písm. f) o. s. ř. [red.: nyní § 214 odst. 2 písm. e) o. s. ř.] umožňuje projednat odvolání, jež se týká toliko nákladů řízení, bez nařízení jednání. Takový postup je však nepřípustný, jestliže odvolací soud provádí dokazování. Pro dokazování v odvolacím řízení platí přiměřeně § 120 až 136 o.s.ř. Pokud odvolací soud použil pro své rozhodnutí jako podklad listinný důkaz, bylo jeho povinností takový důkaz provést u jednání, aby účastníci mohli uplatnit své právo vyjádřit se k němu. To platí tím spíše za situace, kdy se odvolací soud hodlal na jeho základě odchýlit od skutkového zjištění, které učinil soud prvního stupně. Nesprávným postupem odvolacího soudu tak bylo stěžovatelce znemožněno, aby uplatnila svá procesní práva dle

občanského soudního řádu, čímž byla porušena její ústavně zaručená práva dle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny. **(ÚS II. ÚS 366/2000)**

Domáhal-li se účastník přezkumu rozsudku soudu prvního stupně nejen s poukazem na nesprávné právní posouzení věci, nýbrž i za použití jiných odvolacích důvodů, nemohl odvolací soud o odvolání rozhodnout bez nařízení jednání. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani okolnost, že účastníci s tímto postupem odvolacího soudu vyslovili souhlas. **(NS 32 Odo 932/2002, C 2065/ ročník ? - Soubor)**

Postup podle ustanovení § 214 odst. 3 o. s. ř. se neuplatní, jestliže odvolatel uvede kromě nesprávného právního posouzení věci i jiné odvolací důvody; skutečnost, že v odvolání označil odvolací důvody nesprávně, zde není významná. **(NS 33 Odo 276/2004, SoJ 19/2006)**

K § 215

Žalovaným byla odňata možnost před soudem jednat ve smyslu § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. [red.: nyní se k této procesní vadě přihlíží podle § 242 odst. 3 a § 229 odst. 3 o. s. ř.], jestliže jejich zástupce nebyl řádně předvolán k jednání odvolacího soudu. **(NS 22 Cdo 1370/98, BA 1998, č. 10)**

Usnesení o odročení jednání (a to i usnesení, jímž je jednání odročeno jen za účelem vyhlášení rozhodnutí podle § 156 odst. 2, věty první, části za středníkem, § 211 o. s. ř.), je usnesením, kterým se upravuje vedení řízení a soud jím proto není vázán (§ 170 odst. 2, § 211 o. s. ř.). Shledá-li tedy důvod pro takový postup, může i u jednání, u něhož původně hodlal jen vyhlásit rozhodnutí, provádět dokazování. Procesní práva účastníků nejsou zkrácena, jsou-li oni sami (jejich zástupci) přítomni u provádění důkazů a mají-li možnost vyjádřit se k nim (popř. vyjádřit se znovu na závěr ke skutkové i právní stránce věci). **(NS 26 Cdo 1196/2000, SoJ č. 10/2001)**

K § 216

V odvolacím řízení nemůže žalovaný účinně uplatnit k započtení svou pohledávku proti pohledávce žalobce. **(NS 29 Odo 171/2003, C 3821/ ročník – Soubor)**

Není třeba, aby odvolací soud rozhodoval o návrhu na přistoupení dalšího účastníka nebo na záměnu účastníka, který byl podán v odvolacím řízení; postačuje, aby se s takovým neúčinným návrhem vypořádal v odůvodnění rozhodnutí o odvolání. **(NS 30 Cdo 1506/2002, C 2638/ ročník - Soubor)**

K § 218

Stane-li se odvolání bezpředmětným, odvolací soud je odmítne. Přípustným řešením této procesní situace je i zastavení odvolacího řízení, jelikož v jeho průběhu nastala neodstranitelná překážka spočívající v tom, že účinky odvoláním napadeného rozhodnutí v mezidobí pominuly. **(NS 29 Odo 611/2002, C 3046/ ročník ? – Soubor)**

Na prejednanie odvolania netreba nariaďovať pojednávanie, ak sa odvolanie odmieta podľa § 218 O. s. p. **(R 78/1999 Zb. rozh.)**

k písm. b)

Rozhodnutím, kterým odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně, jímž byl návrh na odklad provedení výkonu rozhodnutí vyklizením bytu zamítnut, a odklad povolil, nezpůsobil povinnému procesní újmu odstranitelnou zrušením rozhodnutí; dovolání povinného proto dovolací soud odmítne jako podané osobou neoprávněnou [§ 243b odst. 4, § 218 odst. 1 písm. b) o. s. ř.]. **(R 28/2001)**

Žalovaný je osobou oprávněnou k podání odvolání proti usnesení, jímž soud prvního stupně vyhověl návrhu žalobce na přistoupení dalšího účastníka do řízení na straně žalobce **(R 9/2002)**

Dlužník povinného není oprávněn podat odvolání proti rozhodnutí, jímž byl nařízen výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky. **(NS 20 Cdo 2186/2001, C 1577/ ročník ? – Soubor)**

Právo podat odvolání proti usnesení o zamítnutí návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku mají od 1. května 2000 nově i osoby, které doloží, že mají za dlužníkem pohledávku a které se dříve účastníky konkurzního řízení nestaly. Při absenci jakékoli výslovné úpravy nelze než uzavřít, že lhůta k podání odvolání těmto osobám začíná běžet od doručení rozhodnutí posledního z navrhovatelů a navrhovatelů, kteří přistoupili k řízení, a to bez zřetele k tomu, že oni sami se práva odvolání vzdali. Na věřitele, který za těchto podmínek podá včasné odvolání a doloží svou pohledávku za dlužníkem, je pak nutno nahlížet jako na dalšího navrhovatele, včetně toho, že pro něj platí stav řízení v době, kdy jeho odvolání došlo soudu. **(NS 29 Odo 184/2001, C 2333/ ročník ? - Soubor)**

Okolnost, že účastník vzal zpět odvolání proti rozsudku, jej nezbavuje možnosti podat odvolání proti rozsudku poté, co byl změněn v důsledku provedené opravy. **(NS 25 Cdo 209/2004, C 2404/ ročník ? – Soubor)**

Rozhodl-li odvolací soud usnesením o zastavení odvolacího řízení pro zpětvzetí odvolání žalobce proti rozsudku, jímž byla jeho žaloba zamítnuta, není žalovaný osobou oprávněnou k podání dovolání proti takovému usnesení. **(NS 22 Cdo 472/98, Soudní rozhledy 1998, č. 8)**

k písm. c)

Usnesení, jímž soud ukládá navrhovateli v řízení o způsobilosti k právním úkonům, aby do přiměřené lhůty předložil lékařské vysvědčení o duševním stavu vyšetřovaného, je usnesením, kterým se upravuje vedení řízení; odvolání proti němu není přípustné **(R 29/1970)**

Usnesení, kterým soud vyzval navrhovatele konkursu k zaplacení zálohy na náklady konkursu, je usnesením, jímž se upravuje vedení řízení, proti kterému není odvolání přípustné. I když soud prvního stupně účastníky řízení nesprávně poučil o tom, že odvolání proti jeho rozhodnutí je přípustné, odvolací soud takové odvolání odmítne, protože směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není ze zákona přípustné [§ 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

(R 73/2001)

Proti usnesení o přistoupení dalšího účastníka do řízení (§ 92 odst. 1 o. s. ř.) je odvolání objektivně přípustné. **(R 9/2002)**

Proti opravnému usnesení, jímž se ve smyslu § 164 o. s. ř. opravuje výrok rozhodnutí, je odvolání přípustné, i když zákon proti opravovanému rozhodnutí odvolání nepřipouští. **(R 5/2003)**

Proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání pro opožděnost, není dovolání přípustné. **(R 41/2003)**

Odvolání proti rozvrhovému usnesení vydanému v řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí může oprávněný podat i tehdy, jestliže byl přítomen rozvrhovému jednání, v jehož rámci námitky proti pořadí pohledávek neuplatnil. **(NS 20 Cdo 2968/2000, C 1220/ ročník ?-Soubor)**

Proti usnesení, jímž odvolací soud rozhodl o návrhu na nepřipuštění vedlejšího účastenství, není odvolání přípustné. **(NS 26 Cdo 8/2003, C 1664/ ročník – Soubor)**

Proti usnesení, jímž soud rozhoduje o tom, zda soudní přezkumné jednání odročí nebo zda je v době předcházející jeho konání zruší (odvolá) a případně též stanoví nový termín pro projednání a rozhodnutí věci (nařídí jednání nově), je usnesením, proti němuž není odvolání přípustné. **(NS 29 Odo 205/2003, C 2766/ ročník – Soubor)**

Jestliže účastník řízení podá odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně poté, co o jeho prvním odvolání odvolací soud rozhodl tak, že rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, a navíc toto druhé odvolání založí na obsahově stejných argumentech, jako odvolání první, pak to není důvodem k zastavení odvolacího řízení pro překážku věci pravomocně rozsouzené, ale k odmítnutí odvolání, protože směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné. **(NS 29 Odo 202/2003, C 2869/ ročník – Soubor)**

Výzva soudu k zaplacení zálohy na náklady konkursu je svou povahou usnesením, jímž se upravuje vedení řízení. Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné. **(NS 29 Odo 62/2001, Soudní rozhledy 2002, č. 8)**

Rozhodnutí krajského soudu o tom, zda je soudce okresního soudu vyloučen, není rozhodnutím vydaným ve druhém stupni; krajský soud o vyloučení nerozhoduje jako soud odvolací. Proti takovému rozhodnutí není dovolání přípustné. **(NS 6 Cdo 83/92)**

K § 219

Odchýlil-li se odvolací soud nejen od skutkových zjištění, jaká učinil soud prvního stupně na základě bezprostředně před ním provedených důkazů, ale také od právních závěrů, z těchto zjištění vycházejících, a (rozhodl) sám bez jakéhokoli dokazování, aniž by jakýmkoli způsobem umožnil stěžovatelce se vyjádřit k jím nově nastolenému meritu věci, odepřel jí tímto postupem právo na spravedlivý proces ve smyslu již citovaných čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 36 odst. 1 Listiny. **(ÚS I. ÚS 113/02)**

Ke zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně smí odvolací soud přistoupit, nemůže-li sám rozhodnutí změnit nebo potvrdit. Avšak až v nejzazším případě, kdy vady nemůže zhojit sám. V občanském soudním řízení je na jisto postaveno, že druhoinstanční soud nesmí proces protahovat, ale nemůže ani nahrazovat nezaměnitelnou činnost nižšího soudu. **ÚS Pl. ÚS 37/03 (Poznámka: vydáno před přijetím zákona č. 59/2005)**

Novelou č. 59/2005 Sb. byla překonána letitá judikatura Ústavního soudu, podle níž „podle § 221 odst. 1 o. s. ř. nejsou-li podmínky ani pro potvrzení ani pro změnu rozhodnutí, odvolací soud je zruší. Odvolací soud dle § 219 o. s. ř. rozhodnutí potvrdí, je-li věcně správné. Věcnou správností se přitom rozumí správnost skutkových zjištění a správnost právního

posouzení. Změna právního názoru odvolacího soudu je tudíž důvodem kasačního rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž z hlediska ústavněprávního se tím účastníkům otevírá možnost uplatnění práva vyjádřit se k němu, případně i předložit nové důkazy, které z pohledu dosavadního nebyly relevantní“ (např. sp. zn. II. ÚS 765/02). Zmíněná novela omezila v zájmu zajištění rychlejšího průběhu řízení množství kasačních rozhodnutí odvolacích soudů tak, že odvolací soud má rozhodnutí soudu I. stupně potvrdit, je-li „ve výroku“ věcně správné. Tato zdánlivě nepatrná změna § 219 o. s. ř. má významné a dalekosáhlé důsledky, neboť odvolací soud má potvrdit nejen rozhodnutí soudu I. stupně, které je založeno na správných skutkových zjištěních a správném právním posouzení, ale kupř. i rozhodnutí, které je postaveno na nesprávném právním názoru, avšak přesto je co do výroku správné.

Nová úprava § 219 o. s. ř. ovšem nijak nezasáhla do zákazu překvapivých rozhodnutí, resp. do požadavku, aby rozhodnutí bylo pro účastníky předvídatelné. Předvídatelnosti rozhodnutí odvolacího soudu lze docílit nejen zrušením rozhodnutí soudu I. stupně a vrácením věci k dalšímu řízení (což je nyní možné jenom z důvodů taxativně vypočtených v § 220 o. s. ř.), ale také tím, že odvolací soud seznámí účastníky se svým odlišným právním názorem a dá jim příležitost se k tomuto názoru vyjádřit. Postup, kdy odvolací soud potvrdí rozhodnutí soudu I. stupně, přičemž k závěru o věcné správnosti výroku (§ 219 o. s. ř.) dospěje na základě odlišného právního posouzení věci, s nímž účastníky neseznámí a nedá jim příležitost se k němu vyjádřit, je odepřením práva na právní slyšení ve smyslu čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. **(I. ÚS 777/07) Pozn.: tyto právní věta již reagují na novelu č. 59/2005 Sb.**

Vada rozsudku soudu prvního stupně (jeho odůvodnění) spočívající v neuvedení příslušného ustanovení právního předpisu, podle něhož soud posuzoval zjištěný skutkový stav (§ 157 odst. 2 in fine o. s. ř.), nemůže být sama o sobě důvodem pro zrušení tohoto rozsudku a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení podle § 221 odst. 1 písm. c) o. s. ř., jestliže odvolací soud shledal rozsudek soudu prvního stupně věcně správným z jiných právních důvodů, než byly ty, které použil soud prvního stupně. **(NS 2 Cdon 756/97, PrRo 1999, č. 11)**

Ustanovení § 219 o. s. ř. i ve znění před novelou provedenou k 1. dubnu 2005 zákonem č. 59/2005 Sb., které je v dané věci rozhodné a podle něhož odvolací soud potvrzoval rozhodnutí soudu prvního stupně, bylo-li věcně správné (po uvedené novele – je-li ve výroku věcně správné), je třeba vykládat tak, že správností rozhodnutí je třeba rozumět věcnou správnost jeho výroku. Pro závěr o věcné správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně je podstatné to, zda rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku odpovídá tomu, jak mělo být rozhodnuto podle závěrů odvolacího soudu; tam, kde nastala tato shoda výroků, jde o věcně správné rozhodnutí soudu prvního stupně, i když odvolací soud ke shodě výroků vedly odlišné důvody (popřípadě jiné právní posouzení věci) než soud prvního stupně. Potvrdil-li proto v posuzované věci odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně pro věcnou správnost výroku, byť svůj shodný závěr založil na poněkud jiném právním odůvodnění než soud prvního stupně, nedošlo tímto postupem k porušení zásady dvouinstančnosti řízení, ani k odnětí práva účastníka na spravedlivý proces. **(NS 32 Odo 1214/2004)**

Ak v konaní o neplatnosť zmluvy odvolací súd potvrdil vyhovujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ale neplatnosť zmluvy vyvodil z iného dôvodu, než ktorý uviedol navrhovateľ vo svojom návrhu a ktorým sa ani súd prvého stupňa nezaoberal, odňal svojím postupom odporcovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p.; odporca tak v odvolacom konaní stratil možnosť vyjadriť sa k dôvodu neplatnosti zmluvy, ktorý odvolací súd považoval za významný, ale ktorý sa v spore dovtedy neobjavil. **(R 5/2002 Zb. stan.)**

K § 219a

Výrok má být formulován tak, aby z něho bylo jednoznačně patrné, jak soud rozhodl, neboť jen tak se jeho rozhodnutí stává přezkoumatelným. **(ÚS IV. ÚS 427/98)**

Nepřezkoumatelný je rozsudek, jehož skutkové a právní závěry vycházejí z tzv. souhrnného zjištění, jímž se zjišťuje rozhodný skutkový stav současně na základě všech provedených důkazů, aniž se uvede, na základě kterých konkrétních důkazů se to které zjištění činí a z jakých důvodů, jakož i bez vysvětlení případných rozporů mezi nimi. O nepřezkoumatelný rozsudek jde i tehdy, odpovídají-li v něm formulované skutkové a právní závěry skutkovým zjištěním, která soud prvního stupně z provedených důkazů učinil v předchozím rozsudku, jež odvolací soud zrušil, aniž soud prvního stupně v novém rozhodnutí příslušná skutková zjištění zopakoval nebo na ně alespoň odkázal. **(R 40/2002)**

1. Jestliže soud prvního stupně v odůvodnění nového rozsudku nezopakoval nebo alespoň neodkázal na skutkové či právní závěry, která učinil v předchozím rozsudku, jež odvolací soud zrušil, je nový rozsudek, pokud z těchto závěrů vychází, nepřezkoumatelným. 2. Potvrdil-li odvolací soud nepřezkoumatelný rozsudek soudu prvního stupně, zatížil řízení vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 22 Cdo 1988/2000, SoRo 2002, č. 11)**

V řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví musí být z odůvodnění rozsudku jednoznačně zřejmé, jak soud došel k částce, kterou je povinen jeden z účastníků zaplatit na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví druhému účastníku. Výpočet této částky má být natolik přehledný, aby se kdokoli mohl přesvědčit o jeho správnosti. Pokud odůvodnění rozsudku takový výpočet neobsahuje, je rozsudek nepřezkoumatelný. **(NS 22 Cdo 2433/99)**

Nesložil-li soudem ustanovený znalec, který není zapsán v seznamu znalců, před podáním posudku slib, nelze jeho posudek pokládat za znalecký posudek podle ustanovení § 125 a § 127 odst. 1 o. s. ř. Proto v řízení o věci, v níž rozhodnutí závisí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí ustanoveného znalce, jde o vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, pokládal-li soud za znalecký posudek a výpověď znalce i úkony ustanoveného znalce, který znalecký slib dosud nesložil. **(R 37/1973)**

Jestliže po jednání, u kterého bylo prováděno dokazování a k němuž nebyl účastník řízení řádně předvolán, proběhlo další jednání, u kterého měl tento účastník možnost uplatnit svou procesní obranu, včetně možnosti vyjádřit se k dosud provedeným důkazům i z hlediska správnosti procesního postupu soudu, pak může jít o jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(R 53/2001)**

Jestliže se žalobce domáhá určení průběhu hranice mezi pozemky, musí soud žalobce poučit o nutnosti upravit žalobní návrh (petit) tak, aby odpovídal § 126 odst. 1 ObčZ, příp. žalobě na určení vlastnictví. Pokud soud žalobce o nutnosti žalobu upravit nepoučí a o návrhu věcně rozhodne, jde o vadu řízení, která však nemá za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 22 Cdo 2035/2003, PrRo 2004, č. 24)**

Soud je povinen zjistit, která z organizačních složek je příslušná vystupovat za stát v konkrétním sporu, a tuto organizační složku přibrat do řízení (pokud se ho již neúčastní). Rozhodnutí o tom se nevydává; závěr soudu se projeví v tom, že s určitou organizační složkou státu přestane jednat a začne jednat s jinou organizační složkou, která je příslušná za stát vystupovat. Otázka, která organizační složka státu má za něj s ohledem na obsah a povahu sporu vystupovat před soudem, není otázkou věcné legitimace. Případný chybný závěr soudu o této

otázce se projeví jako vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 30 Cdo 629/2005, PrRo 2005, č. 18)**

Jednal-li soud o žalobě, která trpěla nedostatečným vylíčením rozhodujících skutečností a neoznačením důkazů, a rozhodl-li meritorně ve věci, aniž reagoval na to, že žalobce nedostatky podání neodstranil, mohlo by jít o vadu řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci **(NS 25 Cdo 2379/2000, C 513/ ročník ? – Soubor)**

Za jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je třeba považovat okolnost, že soud neprovedl účastníkem navržený důkaz k prokázání skutečnosti, jež byla pro řešení daného sporu podstatná. **(NS 22 Cdo 510/2003, C 2117 – Soubor)**

Za jinou vadu řízení, která mohla mít vliv na správnost rozhodnutí odvolacího soudu, nelze považovat, jestliže soud učiní zjištění z obsahu jiného soudního spisu, včetně tam zaznamenaných svědeckých výpovědí. **(NS 22 Cdo 2547/98, C 652/ ročník ? – Soubor)**

Není vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí, jestliže soud v souladu s procesními předpisy odmítl nejasné podání účastníka, aniž jej před tím poučil o možnosti podat žádost o ustanovení zástupce za situace, kdy předpoklady pro osvobození účastníka od soudních poplatků nebyly splněny z důvodu zjevně bezúspěšného uplatňování práva. **(NS 25 Cdo 2006/2004, C 2960/ ročník - Soubor)**

Za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nelze považovat okolnost, že soud neprovedl účastníkem navržený důkaz k prokázání skutečnosti, která nebyla pro řešení daného sporu podstatná. **(NS 33 Cdo 748/2000, C 76/ ročník ? – Soubor)**

Okolnost, že soud nevyhoví návrhu účastníka řízení na provedení důkazu, nepředstavuje sama o sobě vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí. **(NS 21 Cdo 65/2000, C 8/ ročník – Soubor)**

Musí-li soud prvního stupně účastníky poučit o povinnosti tvrzení, pak jim musí poskytnout poučení z pohledu správného právního názoru, podle něhož má být věc rozhodnuta. Zaujme-li soud prvního stupně chybný právní názor a projeví-li se to v nesplnění jeho poučovací povinnosti, jde o vadu řízení, k níž musí odvolací soud přihlédnout a která musí mít za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. **(NS 29 Odo 212/2003, C 2428(ročník – Soubor)**

Neposkytne-li soud účastníkům poučení podle ustanovení § 15a odst.1 o.s.ř. nebo jiné poučení o jejich procesních právech nebo povinnostech, jde (může jít) o vadu řízení; nesplnění poučovací povinnosti tedy nebrání soudu, aby ve věci samé rozhodl, ale má za následek, že řízení je (může být) postiženo vadou, která má za řízení význam a k níž lze přihlédnout, jen když mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 21 Cdo 2520/2004)**

Podle standardní rozhodovací praxe soudů je jinou vadou řízení i to, že odvolací soud rozhodl o věci v rozporu se zásadou vyjádřenou v ustanovení § 213 odst. 1 o.s.ř. Podle tohoto ustanovení odvolací soud není vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně. To má umožnit odvolacímu soudu, aby na základě doplněného dokazování mohl dojít k vlastnímu zjištění skutkového stavu, které bude odlišné od skutkového zjištění, které učinil soud prvního

stupně. Přitom však musí odvolací soud dbát zásady, že nemá soud prvního stupně nahrazovat a zbavovat účastníka možnosti domáhat se přezkoumání skutkových a právních závěrů. Proto tam, kde je rozhodnutí soudu prvního stupně nepřezkoumatelné, neboť tento soud nerespektoval principy uvedené v ustanovení § 157 a § 132 o.s.ř., nezbývá, než takové rozhodnutí v intencích ustanovení § 221 odst. 1 písm. c/ o.s.ř. (od 1. dubna 2005 jde o § 219a odst. 1 písm. b/ o.s.ř.) zrušit (shodně srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 40/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). **(NS 29 Odo 318/2003)**

Nepřezkoumatelný je také rozsudek, v němž soud sice poukazuje na právní normu, kterou na zjištěný skutkový stav aplikoval, avšak v jiné části rozsudku dospívá zase k závěru, že podmínky pro aplikaci této právní normy osvědčeny nebyly; v takovém případě se jedná o nepřezkoumatelnost rozsudku pro jeho nesrozumitelnost v části aplikace právní normy a nejde o situaci, kdy soud na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikoval příslušnou právní normu. **(KS Ústí nad Labem 10 Co 532/2003, SoRo 2004, č. 5)**

Je-li ke správnému rozhodnutí o věci samé zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popřípadě která tento soud učinil, ale vzhledem k nesprávnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení (Poznámka: Rozhodnutí vychází ze znění zákona před novelou č. 59/2005). **(R 30/2000)**

K § 221

Je-li ke správnému rozhodnutí o věci samé zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popřípadě která tento soud učinil, ale vzhledem k nesprávnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení. **(R 30/2000)**

Zamítne-li soud prvního stupně žalobu na zrušení práva společného nájmu bytu proto, že dojde k závěru, že takové právo neexistuje (že již zaniklo), nemůže odvolací soud, vycházející z odlišného závěru, že právo nezaniklo a nedále existuje), postupovat jinak než podle ustanovení § 221 odst. 1 o. s. ř. [red.: nyní § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.]. **(R 41/1999)**

Dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud ve smyslu § 221 odst. 1 písm. b) o.s.ř. zrušil podle § 219a o.s.ř. rozhodnutí soudu prvního stupně a postoupil věc věcně příslušnému soudu prvního stupně, není přípustné. **(NS 29 Odo 843/2006, SoJ č. 175/2006)**

Je vyloučeno, aby odvolací soud vydal rozhodnutí o zastavení řízení pro nedostatek pravomoci (§ 7, § 104 odst. 1 o.s.ř.), nemá-li přezkoumávané rozhodnutí soudu prvního stupně (usnesení o osvobození od soudních poplatků) povahu rozhodnutí, jímž se řízení končí nebo jímž se otázka ukončení řízení alespoň řešila. **(R 23/2002)**

V souvislosti se zrušením rozhodnutí soudu prvního stupně může odvolací soud zastavit řízení zpravidla jen tehdy, jestliže je zjevně dán nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, a jestliže všechny okolnosti potřebné k tomuto závěru byly v dosavadním řízení náležitě objasněny. Pokud by uvedené předpoklady nebyly splněny a odvolací soud by řízení přesto zastavil, porušil by tímto postupem zásadu dvojinstančnosti občanského soudního řízení. **(NS 21 Cdo 1545/2000, C 352/ ročník ? - Soubor)**

Dospěje-li odvolací soud k závěru, že výrok rozsudku soudu prvního stupně, jímž bylo odmítnuto podání, nemůže obstát, musí rozhodnutí soudu prvního stupně v tomto výroku zrušit a věc mu v tomto rozsahu vrátit k dalšímu řízení. Jestliže takto nepostupuje a rozhodnutí soudu prvního stupně o odmítnutí podání změní tak, že ohledně tohoto nároku žalobu zamítne, je odvolací řízení zatíženo vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 26 Cdo 1942/2003, C 2542/ ročník ? – Soubor)**

Důvodem, pro který může soud podle § 221 odst. 2 o.s.ř. ve zrušujícím rozhodnutí nařídit, aby v dalším řízení věc projednal a rozhodl jiný senát (samosoudce), je i to, že soud nižšího stupně ve zrušovaném rozhodnutí bez vysvětlení pominul judikaturu uveřejněnou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ačkoliv se jí účastník řízení výslovně dovolal. **(NS 29 Odo 551/2006, SoJ 137/2006)**

K § 222a

O zpětvzetí žaloby může odvolací soud rozhodnout v intencích § 208 o.s.ř. [red.: nyní § 222a o.s.ř.] jen tehdy, jestliže tento procesní úkon byl soudu doručen před rozhodnutím o odvolání. **(NS 20 Cdo 21/2000, SoJ č. 116/2000)**

Pokud odvolací soud zastavil řízení ve věci samé za situace, kdy přezkoumával rozhodnutí soudu prvního stupně o návrhu žalobce na nařízení předběžného opatření, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 29 Odo 1159/2003, C 2543/ ročník – Soubor)**

Případný nesouhlas povinného se zpětvzetím návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí není pro rozhodnutí o takovém úkonu oprávněného ani v odvolacím řízení významný. **(NS 20 Cdo 2861/2004, SJ č. 114/2005)**

Nebylo-li v žalobě tvrzené právo společného nájmu družstevního bytu manželé vypořádáno, má žalovaný vážný důvod pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby na zrušení tohoto práva. **(NS 26 Cdo 682/2003, C 2055/ ročník – Soubor)**

Vážným důvodem nesouhlasu se zpětvzetím žaloby není skutečnost, že pravomocné rozhodnutí ve věci samé bude do budoucna zakládat překážku věci rozsouzené. **(NS 29 Cdo 2854/2000, SoJ č. 17/2002)**

Vzal-li žalobce žalobu zpět proto, že uplatněná pohledávka zanikla splněním ze strany žalovaného, pak žalovaný nemá vážné důvody k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby. **(NS 25 Cdo 1792/99, SoJ č. 54/2000)**

K § 223

Výrok rozsudku odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, má povahu usnesení. **(NS 25 Cdo 1369/2000, C 366/ ročník – Soubor):**

Skutečnost, že soud nižšího stupně rozhodl o věci samé rozsudkem, ačkoliv měl rozhodnout usnesením, nezbavuje soud vyššího stupně povinnosti rozhodnout o oprávněném prostředku proti takovému rozhodnutí usnesením. **(NS 29 Odo 88/2001, PR 2002, č. 2)**

K § 226

Protože Ústavní soud je nejvyšším orgánem ochrany ústavnosti (srov. hlava čtvrtá čl. 83, čl. 87 Ústavy České republiky), jsou obecné soudy per analogiam vázány právním názorem Ústavního soudu taktéž dle § 226 o. s. ř. (**ÚS II. ÚS 156/95**)

V souladu s četnou judikaturou Ústavního soudu (rozhodnutí Ústavního soudu I. ÚS 184/96, III. ÚS 200/2000, I. ÚS 77/97, II. ÚS 23/97, II. ÚS 156/95, I. ÚS 70/96, IV. ÚS 197/96 - Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 7, nález č. 32; svazek 20, nález č. 151; svazek 12, nález č. 142; svazek 9, nález č. 109; svazek 5, nález č. 9; svazek 7, nález č. 29; svazek 8, nález č. 77 - a další) je právní názor obsažený v odůvodnění rozhodnutí Ústavního soudu, resp. v jeho právní větě, má-li obecnou povahu, obecně závazný, závazný při řešení typově shodných případů. (**ÚS II. ÚS 355/02**)